

Морбили (дребна шарка) е остро инфекциозно заболяване, което се характеризира с обща интоксикация, възпаление на лигавицата на горните дихателни пътища, характерен макуло-папулозен обрив по кожата. Причинител *Morbillivirus morbilorum*, която се разпространява по въздушно – капков път. Морбилният вирус се отделя във въздуха при говор, издишване, кихане, кашляне и плач. Обикновено заразяването с морбили се осъществява при близък, непосредствен контакт на възприемчивите лица с болния на разстояние 1-2 метра в закрити помещения, транспортни средства, училища.

Инкубационният период е от 11 до 21 дни, средно 12-14 дни. Заболяването започва постепенно с повишаване на температурата, кихане, хрема, сълзотечение, светобоязън, груба, неповлияваща се от обичайното лечение кашлица и температура, достигаща до 38,5 - 39 °С. Децата стават апатични, плачливи, губят апетит. След кратко понижение или нормализиране температурата отново се повишава до 39 - 40 °С и се появява характерният макуло-папулозен обрив. Той се развива етапно, като първоначално обхваща лицето (*около носа и зад ушите*), шията и горната част на гръдния кош. След това ангажира тялото и крайниците.

Най-честите усложнения след преболедуване на морбили са:

- ушна инфекция, която може да доведе до загуба на слуха и глухота;
- диария;
- пневмония;
- енцефалит – водещ до гърчове и умствена изостаналост;
- подостър склерозиращ паненцефалит – много рядко усложнение, водещо до смърт.

30% от преболедалите морбили развиват усложнения.

Профилактика: Основното средство за профилактика и борба с дребната шарка е приложението на ваксина. Обхващането на всички деца с две дози ваксина срещу морбили трябва да е стандарт на всички национални имунизационни календари. За национална елиминация на морбили е необходимо да се постигне $\geq 95\%$ имунизационен обхват с две дози ваксина в страната.

В България задължителна имунизация и реимунизация срещу морбили се извършва съответно от 13 месечна възраст и в годината, в която се навършват 12 години от живота на детето.

Периодично, поради натрупване на неимунизирано население, в страната се регистрират епидемични взривове или епидемии с различен брой заболяли.

През 2009-2011 г. в страната е регистрирана епидемия от морбили, засегнала над 24 000 лица, с 24 починали (20 от които деца).

По данни на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията, през настоящата година се отчита нарастване на регистрираните случаи на морбили в държавите от ЕС. За сравнение, за периода януари-октомври 2023 г. са докладвани 1 429 заболели спрямо 60 за същия период на 2022 г.

Като причина за поредното увеличаване на заболяемостта от морбили в ЕС се отчита спада в имунизационния обхват с първи и втори прием ваксина, съдържаща морбилен компонент.